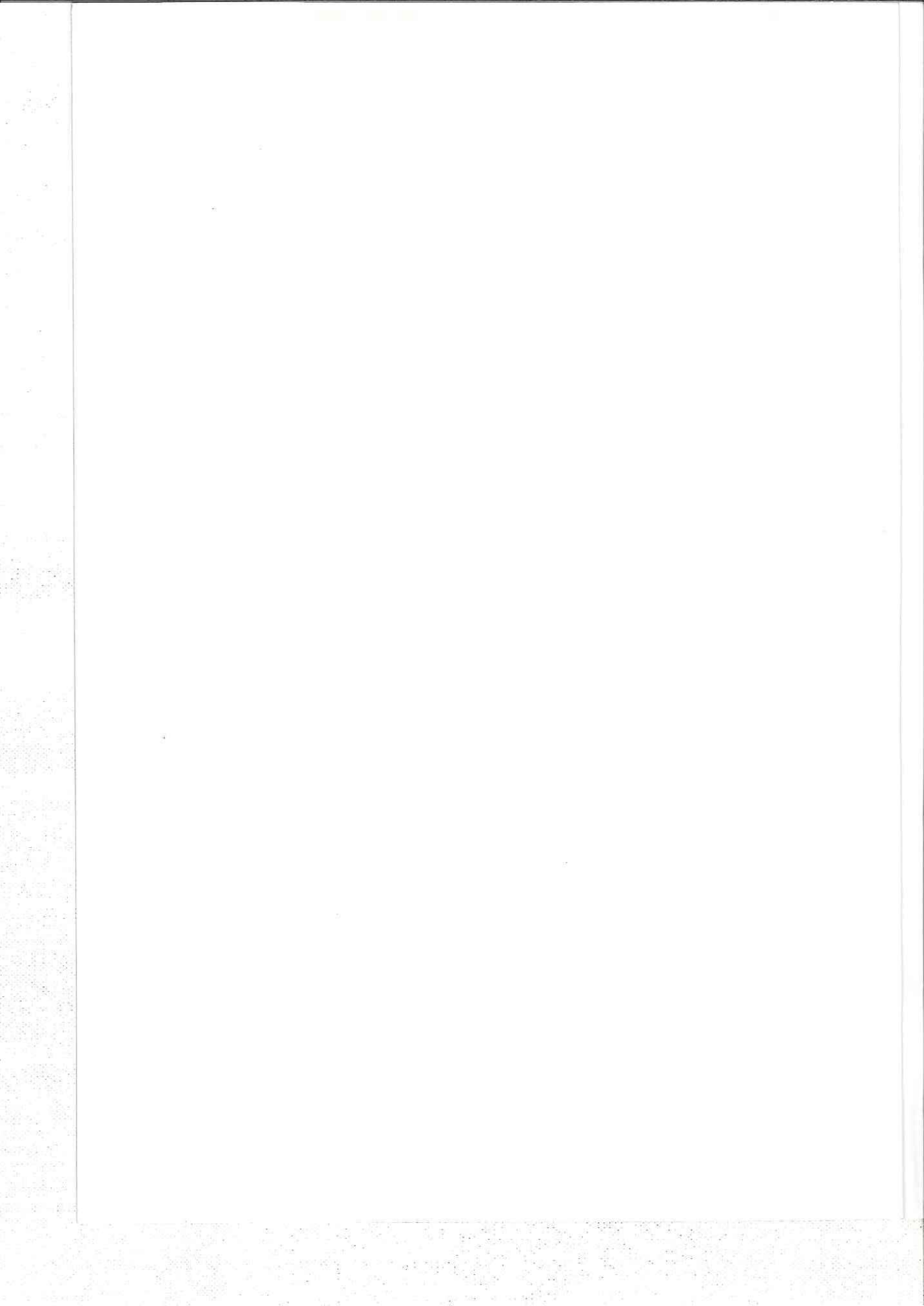

M. ROELANDT, J.-A. STIENNON & PAUL SCHOTSMANS (RED.)

*LOKALE COMMISSIES
VOOR ETHIEK EN
MEDISCHE PRAKTIJK*

lannoo**campus**

LOKALE COMMISSIES VOOR ETHIEK EN MEDISCHE PRAKTIJK

Belgisch Raadgevend Comité voor Bio-ethiek
Zelfbestuursstraat 4 – 1ste verdieping
1070 Brussel
Tel.: 02 525 09 07 – Fax: 02 525 09 12
e-mail: monique.bosson@health.fgov.be
Coördinatie: Mevrouw Monique Bosson

M. ROELANDT, J.-A. STIENNON,
P. SCHOTSMANS (EDS.)

**LOKALE COMMISSIES
VOOR ETHIEK EN MEDISCHE
PRAKTIJK**

lannoo**campus**

D/2006/45/177 – ISBN 90 209 6587 5 – NUR 870/737

VORMGEVING: Studio Lannoo
OMSLAGFOTO: P. Schotsmans

© Belgisch Raadgevend Comité voor Bio-ethiek en Uitgeverij LannooCampus, 2006

Alle rechten voorbehouden. Behoudens de uitdrukkelijk
bij wet bepaalde uitzonderingen
mag niets van deze uitgave worden verveelvoudigd,
opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand
of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie,
microfilm, of op welke andere wijze dan ook, zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

UITGEVERIJ LANNOOCAMPUS
NAAMSESTEENWEG 203
B-3001 HEVERLEE-LEUVEN (BELGIË)
WWW.LANNOOCAMPUS.COM

INHOUD

Voorwoord	7
<i>Micheline Roelandt, Psychiater. Voorzitster 2003-2004 van het Belgisch Raadgevend Comité voor Bio-ethiek (2003 - 2004)</i>	
Bedanking	11
<i>Léon Cassiers, Vice-voorzitter 2003-2004 van het Belgisch Raadgevend Comité voor Bio-ethiek</i>	
De lokale commissies voor ethiek: verbanden tussen ethiek, wetenschap en samenleving	13
<i>Guy Lebeer, professor aan de ULB</i>	
De rol van de lokale commissies voor ethiek bij klinisch onderzoek	31
<i>Marcus Bogaert, Professor emeritus Universiteit Gent</i>	
De ethische ruimte Openbare Bijstand-Ziekenhuizen van Parijs	35
<i>Emmanuel Hirsch, directeur van de Espace éthique Assistance publique-Hôpitaux de Paris en van het onderzoeksdepartement 'ethiek' van de Université Paris-Sud</i>	
De evolutie van ethische commissie naar stuurgroep ethiek – ervaringen uit Nederland	47
<i>J.N. van Dartel, Voorzitter van de commissie ethiek van de Algemene Vergadering Verpleegkundigen en Verzorgenden</i>	
Lokale ethische commissies en medische praktijken: het standpunt van een gebruikersvereniging	63
<i>Micky Fierens, Voorzitster van de LUSS</i>	
Workshop 1 – Rol en mogelijkheden van de lokale commissies voor ethiek bij ethische problemen in en buiten het ziekenhuis	71
Voorstelling van de commissie voor ethiek van de Fédération des Maisons Médicales	71
<i>Monique Boulad, Voorzitster van de commissie voor ethiek van de Fédération des Maisons Médicales</i>	
Voorstelling van het ethisch comité van het UZ Antwerpen	73
<i>Patrick Cras, Voorzitter Ethisch Comité UZ Antwerpen</i>	
Voorstelling van de commissie voor ethiek van het OPZ-Rekem	74
<i>Thierry Houben, Adjunct van de directeur-jurist. Secretaris van de Lokale Commissie voor Ethiek van het OPZ Rekem</i>	

Samenstelling van de commissie en uitsluitingen <i>Thérèse Locoge, Administratief Directeur van UVC Brugmann</i>	75
Conclusies – De rol en de mogelijkheden van de lokale ethische comités bij ethische problemen binnen en buiten het ziekenhuis <i>Monique Boulad</i>	76
Workshop 2 – Hoe toekomstige artsen en verpleegkundigen sensibiliseren voor ethische reflectie?	81
Kan men iemand opleiden in de ethiek? Ervaring van de verpleegkundige verzorging. <i>Chantal Tilmans-Cabiaux, docente Faculté Notre-Dame de la Paix en Haut Ecole Namuroise Catholique, Namen</i>	81
Sensibilisering van studenten in de opleiding verpleegkunde omtrent ethiek. <i>Lieve Hoeyberghs en Marijke de Winter, respectievelijk docente en studente, Departement Gezondheidszorg, Vesalius Hogeschool, Gent</i>	83
Conclusies – Studenten in zorgopleidingen en ethische reflectie <i>Etienne De Groot, rechter bij het Arbitragehof, professor aan de VUB, Brussel</i>	86
Slotbeschouwingen <i>Léon Cassiers, Vice-voorzitter 2003-2004 van het Belgisch Raadgevend Comité voor Bio-ethiek</i>	97
Bijlage 1: Wetgeving	101
Art. 70, wet van 7 augustus 1987	101
Wet van 7 mei 2004	102
Programmawet van 27 december 2004 – Titel II – Hoofdstuk X	124
Wet houdende diverse bepalingen van 27 december 2005 – Titel XII – Hoofdstuk V	127
KB van 30 juni 2004	128
KB van 15 juli 2004	131
Bijlage 2: Enquête	133
Enquêteformulier	133
Analyse van de enquête met betrekking tot de plaatselijke ethische comités	136
Biografie van de editors	144